

Зачаклований ховрашок

Неждана Неда

ЗАЧАКЛОВАНІЙ ХОВРАШОК

Комічна казка-мюзикл на дві дії

Ді́й о в і о с о б и:

Пан ДЗИГУС, можна просто **ДЗИГА** — гномик.

ВЕРТЛИК, він же просто **ВЕРТЛИК** — також гномик.

ХОВРАШОК — звір, зачаклований, майже без слів, але багато жестів.

МУМІТРОЛЬ — злий чаклун, а потім іграшка, майже зовсім відсутній.

Поставлена в Київському Камерному театрі, Білоцерківському муздрамтеатрі ім. П.Саксаганського, Львівському театрі "І люди, і ляльки", Чернівецькому театрі-студії. Є два варіанти музики.

ПЕРША ДІЯ

На сцені лісова галявина з квітами. На сцену виходить гномик, наспівуючи веселі пісеньки під ніс і поливаючи квіти.

Пісенька Вертлика

1. Я славетний і відомий,
Гном завзятий я і впертий.
Я у лісі як удома,
А зовуся просто Вертлик.

Приспів:

Просто Вертлик, просто-просто.
Невеличкою я зросту,
Та веселу маю вдачу,
Не терплю, коли хтось плаче.
Буду веселити всіх,
Бо від сліз лікує сміх.

2. Я вродливий, дуже добрий,
А ще найрозумніший.
Гномиків таких хоробрих
Не зустрінете ви більше.

Приспів:

А я Вертлик, просто....

Гномик помічає якусь особливу квітку, нюхає, вдихає все більше, голосно чхає. Квітка злітає, гномик ставить її на місце, розправляє, потім знову чхає, і квітка знову злітає. Все повторюється. На третій раз він стримується і не чхає, але квітка все одно падає, він знову чхає.

ГНОМ. Апчхи. Ну от, і здоровий будь побажати нікому. (*Повертається до залу і помічає дітей*). О, дітки. Привіт, дітлахи. Побажайте мені "здоровий будь", будь-ласка. (*Знову збирається чхати*). А-а-а-а.... (*Чекає поки діти побажають*). Ху-ух. От і не чхнув. Дякую вам, малеча. Отепер і познайомитися можна. Ви вже здогадалися, хто я? Звичайно, гномик. І звати мене Вертликом.

З-за сцени чути крики: "Агов! Ау!"

ВЕРТЛИК. О, це мабуть мій кум — Дзига. Правда, він хоче, щоб його всі називали пан Дзига... Агов! Я тут! Вічно він десь губиться...

На сцені з-за лаштунків з'являється другий гномик — пан Дзига.

ДЗИГА. А, ось де ти, телепню. Я тебе всюди шукаю-шукаю, в усі шпарини, щілини, дірки заглядаю, хвилююсь, а ти тут спокійно собі всівся і теревені правиш!

ВЕРТЛИК. Тихіше, не кричи ти так!

ДЗИГА. Я не кричу. Це в мене голос такий, голосний.

ВЕРТЛИК. Ти що, їв багато каші?

ДЗИГА. Ні, я займався риторикою: мі-ма-му-мо...

ВЕРТЛИК. Ти б краще перестав верзти дурниці, а привітався з дітьми. Он, поглянь, скільки їх!

ДЗИГА. Доброго вам здоров'ячка, дітки! (*Починає співати пісеньку, приспів співає Вертлик*).

Пісенька Дзиги

ДЗИГА. 1. Віват вам, усі премудрі книги!

Славтись у віках, учені маги!

Щоб магістром стати як пан Дзига,

Треба мати розум і відвагу.

Приспів:

ВЕРТЛИК. Наш пан Дзига любить дзигарі.

Гномик енциклопедичний.

Він лікує краще лікарів.

Він усі науки вивчив.

ДЗИГА. 2. Славтєся у пошукові істин

Лицарі від ордену науки.

І як шлях дістанеться тернистий,

Дзига в поміч вам простягне руку.

Приспів.

ДЗИГА. Дозвольте вам представитись: гном лісовий незвичайний, майстер чудернацьких справ і чарівних наук пан Дзигус-Дзигусімус!

ВЕРТЛИК. Можна і просто називати — Дзига. *(Дзига "спопеляє" його поглядом).*

ДЗИГА. А ось це нещастя, тут поруч, зветься Вертником, бо весь час щось крутить-вертить, викручує і переплутує...

ВЕРТЛИК. Все, я глибоко, смертельно ображений! *(Демонстративно відходить).*

ДЗИГА. Ну от, він завжди такий. Ображається на кожну дрібницю! *(Вертлик не реагує).* Ну гаразд. Перед вами найрозумніший *(тихо)* серед телепнів, *(голосно)* окраса *(тихо)* найтемніших куточків *(голосно)* нашого лісу — Вертлик. Ну що, задоволений?

ВЕРТЛИК. Так трохи краще.

ДЗИГА. А тепер розповідай, що ти вже тут устиг накоїти? *(До дітей).* Тільки залишиш його самого — зразу шкоду наробить. Кажі-кажі. *(Помічає зламану квітку).*

ВЕРТЛИК. Нічогосінько я не коїв. *(Співають пісеньку по черзі).*

Пісенька про квіточку

1. ДЗИГА. А оце що? Отакої!

ВЕРТЛИК. Поливав я тут гриби

ДЗИГА. Зізнавайся, що накоїв?

Що ти з квіткою зробив?

2. ВЕРТЛИК. Я із квіткою? Нічого.

Теж, здається, поливав.

То занесло носорога,

Що топтався поміж трав.

3. ДЗИГА. Носорогів тут не бачив.

А яка вода була?

Не холодна?

ВЕРТЛИК. Ні, неначе.

Тридцять шість і шість тепла.

4. ДЗИГА. А яка вода? Джерельна?

ВЕРТЛИК. А яка ж іще? Авжеж.

ВЕРТЛИК. Перетвориш ліс в пустелю!

За тобою стеж та стеж!

ДЗИГА. Так, зізнавайся, що ти з нею зробив?

ВЕРТЛИК. Нічого, я тільки чхнути хотів, а вона...

ДЗИГА. От-от, тобі на все начхати. Бідолашна квіточка! Ти ж її може заразив цим, грипом! А тут ще й діти... *(Ставить квітку на місце)*.

ВЕРТЛИК. Та я не хворий!

ДЗИГА. А ну дай я тебе послухаю. *(Виймає лікарський апарат для прослуховування, женеться за Вертликом, який кричить на бігу)*.

ВЕРТЛИК. Я її просто понюхав і почав чхати. От сам спробуй!

ДЗИГА. От і спробую! *(Нюхає)*. Бачиш, і нічого я не чхаю... апчхи, апчхи, апчхи! А-а-а... *Квітка падає*.

ВЕРТЛИК. Будь здоров!

ДЗИГА *(не чхає)*. Дякую. Дійсно, якась дуже чхуча квітка попалася. Щось я такого раніше в нашому лісі не бачив. А раптом... її зачаклував якийсь злий Мумітроль?

ВЕРТЛИК. Ти думаєш? *(Озирається довкола злякано)*. Але ж я нікого не бачив.

ДЗИГА. То й що з того? Він міг з'явитися, коли ти кудись відійшов чи відвернувся. Швиденько зачаклував і втік.

ВЕРТЛИК. Та звідкіль йому взятися? Мумітролей у нашому лісі вже років сто ніхто не бачив!

ДЗИГА. То й що з того? Це не значить, що їх немає. Слід бути обережним! В кожному разі треба вжити запобіжних заходів.

ВЕРТЛИК. Чого-чого вжити?

ДЗИГА *(дістає товстелезну книгу, одягає окуляри, шукає щось у ній)*. Ось, заклинання від надмірного і навмисного чхання: **ка-рам-бу-рум, нема чихум!** *(Водить руками і ставить квітку на місце, вдихає її запах)*. А пахне!

ВЕРТЛИК. А дай мені спробувати!

ДЗИГА *(відсуває його)*. А що тут пробувати? Квітка як квітка... Ніколи нам рознюхуватися! Ліс у небезпеці! Мумітроль чатує на нову жертву!

ВЕРТЛИК. А по-моєму, ти все перебільшуєш. Про безпеку.

ДЗИГА. Я все переменшую! Чи недобільшую? Чи недоменшую? Тьху, коротше, все навпаки.

ВЕРТЛИК. Перенедобільшуєш.

ДЗИГА. Ото ж бо. Мумітроль то був чи ні, а небезпек у лісі й так вистарчить. І поки ми тут баляндрасите, може вже хтось об'ївся морозива, сів у калюжу в нових штанах чи навіть упав з отакого великого дерева на маленького їжачка надзвичайної колючості.

ДЗИГА. Час у дорогу!

ВЕРТЛИК. Час! *(Співають пісеньку разом)*.

Пісня дороги

1. Час в дорогу вирушати

Нас чекає цілий світ.

А в тім світі див багато,

Та й немало різних бід. (2)

2. Вирушаємо в дорогу,

Так у гномів повелось.
Прийдемо на допомогу,
Всім, кого образив хтось. (2)

3. Гноми — давні охоронці
Від усіх ворожих чар.
Зникни темінь, з нами сонце —
Оберіг від чорних хмар. (2)

Розвертаються, щоб іти зі сцени, але назустріч їм повільно виходить похнюплений і зажурений ХОВРАШОК, довготелесий і кумедний.

ВЕРТЛИК. Ой, поглянь-но, Ховрашок. Привіт, друже! *(Той мовчить).*

ДЗИГА. Як ся маєш?... Ти чому не вітаєшся? Це не чемно.... Може, ти образився на Вертлика?

ВЕРТЛИК. А чого зразу на мене? Як що — зразу Вертлик. *(Ховрашок киває "ні").* Ось бачиш, ні... А може він проковтнув язика? *(Ховрашок висовує язика і всім демонструє).* Гей, ти чого дразнишся?

ДЗИГА. Ти ж сам запитав про язик. А може він просто не може говорити? *(Той киває "так").* Напевно, він об'ївся морозива чи попив холодної води у спеку — от і маєш — пропав голос. Зараз ми його полікуємо *(Дістає лікарське причандалля — стетоскоп, термометр тощо — Ховрашок сильно мотає головою "ні" і починає відступати, Дзига наступає).*

ДЗИГА. Та ти не бійся, це зовсім не страшно. *(Дістає шприц, Ховрашок тікає, а гномики бігають за ним по всій сцені).* Ти тільки відкриєш рота і скажеш "а".

ВЕРТЛИК *(на бігу)*. Як же він скаже "а", коли він взагалі нічого сказати не може?

ДЗИГА. *(На бігу)*. Тоді просто відкриє рота. *(Ховрашок міцно закрив рота і затулив обома руками).*

ВЕРТЛИК *(зупиняючись)*. Ти витягнув все своє причандалля і зразу налякав. *(Тихо)*. Треба його якось заманити. *(Голосно)*. Шкода, що він не захотів показувати горло, бо тим, в кого хворе горло, дають малинове варення... *(Ховрашок зупиняється і прислухається).*

ДЗИГА. А ще липовий мед у необмеженій кількості. *(Ховрашок робить несміливий крок назустріч, Дзига тихо Вертлику).* Продовжуй, всі ховрашки страшенні ласунчики.

ВЕРТЛИК. А потім ще гаряче солодке й духмяне згущене мо-ло-ко! *(Ховрашок облизується і потроху наближається до гномиків).*

ДЗИГА. І дають його такими великими ложками, що треба дуже-дуже широко відкривати рота і сильно-сильно висовувати язика.

Ховрашок підходить упритул і відкриває рота та висовує язика, Дзига зазирає туди.

ВЕРТЛИК. Ну що?

ДЗИГА. Нічого нема.

ВЕРТЛИК. Як, немає горла?!

ДЗИГА. Ні, горло є, але зовсім нехворе.

ВЕРТЛИК. Не може бути! *(Сам зазирає)*. Точно. Що ж це таке? І що робити? *(Ховрашок показує, що до рота треба "щось" давати до того ж великою ложкою.)*

ДЗИГА. До речі, а в тебе мед є?

ВЕРТЛИК. Ні, минулого тижня скінчивсь.

ДЗИГА. А малинове варення?

ВЕРТЛИК. Я ж останню банку тобі приносив...

ДЗИГА. Це хіба банка була? Так собі, баночка... А хоч згущенку ти не додумався кудись подіти?

ВЕРТЛИК. Я думав, у тебе є, а що, хіба немає?... *(Пауза)*. То що, всі солодощі скінчилися?

Ховрашок почув, що нічого немає з обіцяного і почав скиглити.

ДЗИГА. Твоя ідея була, догрався... Тепер треба йти просити меду в бджіл... *(Ховрашкові)* Та не побивайся ти так.

ВЕРТЛИК. Тільки не я. Я вже на тому тижні просив — три дні ніс був схожий на щось середнє між огірком, бараболею і повітряною кулею...

ДЗИГА. Тоді треба піти подоїти корову і згустити молоко.

ВЕРТЛИК. Ні-ні, з мене надзвичайно кепський дояр. Пішов був доїти позатой тиждень, так корова мене як хвицне — перелетів два ставки, три байраки, одне урвище і три чверті яру. Ще й приземлився не на ноги, а на хтозна які частини тіла...

ДЗИГА. А хоча б попросити ведмеда про варення ти можеш?

ВЕРТЛИК. Нізащо. Він же ще 77-й сон бачить, а це найсолодший. Будити ведмеда в такий час?! Красно дякую, я собі не ворог. Ще якби хоча б 79-й... А чого б тобі кудись не піти?

ДЗИГА. Мені? Мені... А мені не можна далеко відлучатися.

ВЕРТЛИК. Чому це тобі не можна відлучатися?

ДЗИГА. А раптом з'явиться Мумітроль і всіх позачакловує?

ВЕРТЛИК. Знову ти про того Мумітроля. І де він? От де? Хто його бачив? А ніхто! Це все твої вигадки!

ДЗИГА. Вигадки?! В лісі діється казна-що! Квіти чхають, голоси пропадають. І це лише початок! А ти кажеш "вигадки". Ти надто безпечний, ти втратив обережність.

ВЕРТЛИК. А ти надто підозріливий і лякливий! Тобі під кожним кущем ввижаються Мумітролі! Ти вже скоро власної тіні боятимешся! Що, нічого сказати, так?

ДЗИГА *(хоче щось відповісти і раптом зупиняється, дивлячись на якусь незрозумілу тінь)*. Тсс Поглянь сюди, чия оце тінь? На мене вона начебто не схожа.

ВЕРТЛИК *(порівнює тінь із собою, піднімає руку, ногу)*. На мене нібито теж. Може це його тінь — показує на Ховрашка.

ДЗИГА. Він же далеко.

ВЕРТЛИК. Давай приведемо поближче і перевіримо.

ДЗИГА. Давай. *(Ведуть Ховрашка, який цей час уважно спостерігав за ними, а як тільки на нього звернули увагу, заплакав з новою силою)*. Та не побивайся ти так,

дістам я тобі і меду, і варення. *(В цей час тінь зникає)*. Ну от, поки ми туди-сюди вештались, тінь зникла.

ВЕРТЛИК. Як зникла? Не може бути. *(Підходить)*. Ой, точно. Щось мені це не подобається.

ДЗИГА. А мені це ще більше не подобається! Зрештою, тінь може падати від кого завгодно.

ВЕРТЛИК. І від чого завгодно. Наприклад, від дуба. Що ж нам кожного дуба боятися?

ДЗИГА. Звісно, не будемо. *(Тихо)*. Правда, тіні від дубів не ходять... *(Ховрашок почав плакати ще дужче)*. Ну не плач. Ми тобі допоможемо, тільки якби ти нам розказав, чого ти мовчиш...

ВЕРТЛИК. Як же він розкаже, коли він не говорить?

ДЗИГА. Як-як? Покаже на мигах.

ВЕРТЛИК. На мигах? А де ти в нього миги бачив?

Ховрашок шукає "миги" на собі, вивертаючи кишені, і показує, що їх немає.

ДЗИГА. Ой, які ви телепні! На мигах — це без слів, жестами. Ясно?

Ховрашок киває, що "ясно", припиняє плач і показує, як він гуляв, танцював, збирав квіти. Мабуть, це якась дівчинка заблукала на галявинку і загулялася... *(Той киває "ні")*. Чи метелик? *(“Ні”)* Чи зайчик? *(“Ні”)*.

ВЕРТЛИК. А по-моєму, він сам і гуляв... *(Ховрашок киває "так", а потім показує, як на нього хтось нападає страшний)*. Ой, хто це такий страшний, може тигр?

ДЗИГА. Який тигр? Звідки йому тут взятися в нашому лісі?

ВЕРТЛИК. Не знаю: гуляв-гуляв і заблукав...

ДЗИГА. В наших широтах тигри не блукають, географію вчити треба.

Ховрашок показує ще, махає руками.

ВЕРТЛИК. Ой, а може це вітер? *(Той махає ще сильніше)*. Чи ураган? *(Махає ще більше, закручується і знесилений падає)*.

ДЗИГА. *Замахався бідолашний махати.* *(Допомагає підвестися)*. Вставай, друже. Давай я буду розпитувати про того, хто на тебе напав. Який він. А ти кивай "так чи "ні". Добре? *(Той киває)*. А він великий чи малий? *(Ховрашок показує когось невеличкого на зріст)*. Та-ак, а добрий чи злий? *(Ховрашок демонструє когось злого)*. А з нашого лісу чи не з нашого? *(Той показує "ні", здалеку)*.

ВЕРТЛИК. Стривай, когось мені цей опис нагадує: маленький, злий... *(Виразно дивиться на Дзигу, оцінюючи його і вочевидь натякаючи на нього, пауза)*.

ДЗИГА *(образений підозрою)*. Сказано ж, не місцевий, телепню.

ВЕРТЛИК. А, може, це і є Мумітроль?

ДЗИГА. І хто з нас підозріливий, а? Ти ж казав, що вони вже сто років тут не з'являлися...

ВЕРТЛИК. Гуляв-гуляв і заблукав... Чому ні?

Пісенька про Мумітроля

1. У темнім лісі,

У глупу північ

Гуляти бійся
До третіх півнів.
В гаю і в полі
І в дикій пущі
Є мумітролі
Істоти злющі.

Приспів:

Мумітроль на чатах:
Мумі-мумі-мумі-мум!
Буде чаклувати:
Карамбам-парам-бурум!

2. Зачаклувати
Йому забава,
Ви цього брата
Обходьте справа.
Причепить стиха
Вам зайвий хвостик.
А того лиха
Минуть непросто!

ДЗИГА. Ні, знаєш, все-таки мене обсіли сумніви.

ВЕРТЛИК. Хто тебе обсів?

ДЗИГА. Сумніви. Розумієш, Мумітролі — унікальні екземпляри, занесені в червону книгу! І будуть тобі отак просто блукати в наших задрипаних хащах? (*Ховрашок весь цей час киває "так", але гномики, захоплені суперечкою, не звертають на нього уваги*).

ВЕРТЛИК. Чого це в нас хащі? І чим це вони задрипані? Дуже гарний ліс. І не задрипаний. Я б на місці Мумітроля просто мріяв би потрапити до нашого лісу. (*Помічає що з Ховрашком*). Ой, дивися, що це з ним? Голова хитається.

ДЗИГА (*автоматично*). Розбовталася, мабуть. (*Звертає нарешті увагу*). Ой, це ж він каже "так". Отже це все-таки Мумітроль? (*Той киває "так"*).

ДЗИГА. Мумітроль! Це ж фантастика! Сенсація! Наукове відкриття! Але треба бути наготові. Я читав, що ці Мумітролі дуже хитрі й підступні.

ВЕРТЛИК. (*Бере якусь палицю*). Я вже. Наготові. Хай тільки підступиться!

Ховрашок знову починає скиглити.

ДЗИГА. Ховрашику! (*Той скиглить ще дужче*). Стривай, тільки не починай знову!

ВЕРТЛИК. За що ж це він тебе, бідолашного, так зачаклував? (*Ховрашок показує, як він розпускав язика, а у Мумітроля попухли вуха, і той зачаклував*).

ДЗИГА. Ось бачите, до чого доводять порожні балачки!

ВЕРТЛИК. Ти б краще не нотації читав, а подумав як біді зарадити — голос повернути!

ДЗИГА. Треба щось придумати... (*Тихо, Вертлику*). Ходи сюди, щоб він нас не почув.

ВЕРТЛИК. Хто він? Той *(показує на Ховрашка)* чи той *(показує на куці)*?

ДЗИГА. Обидва. Бо це страшенна таємниця. Давай його налякаємо: він перелякається, забуде, що його зачаклювали і скаже "йой".

ВЕРТЛИК. Давай, але як?

ДЗИГА. Ти вмієш робити сердиті й злі обличчя бабаїв?

ВЕРТЛИК. Я? Звичайно, а що їх робити.

(ДЗИГА приносить грим, ВЕРТЛИК заходився розмальовувати. Нарешті показуються Ховрашкові, той показує на них пальцями і заливисто сміється).

ВЕРТЛИК. У-у, я страшний бабай.

ДЗИГА. А я ще страшніший бабай.

ВЕРТЛИК. Хіба ми не страшні, діти? Ні? *(До Дзиги)*. Як же його лякати? Скажи.

ДЗИГА. Думай, Вертлику, думай, шукай ідею.

ВЕРТЛИК заходився шукати по всій сцені.

ДЗИГА. Слухай, ти можеш не мотатися весь час туди-сюди, вже в очах мерехтить.

ВЕРТЛИК. Так я ж ідею шукаю.

ДЗИГА. Та в голові шукай, телепню, а не тут. *(Ховрашок обшукує голову руками)*.

ДЗИГА. Еврика, себто, знайшов! *(Показує: тс-с-с!)* В ляканні головне що?

ВЕРТЛИК. Що?

ДЗИГА. Раптовість! Лякати треба зненацька. Давай так: ти його відволікай, а я нападну ззаду з мішком.

ВЕРТЛИК. Давай... А як відволікати?

ДЗИГА. Поговори про щось, про погоду, наприклад.

ВЕРТЛИК. Гей, Ховрашику, не сумуй, поглянь, яка чудова погода, синє небо... *(ДЗИГА. наближається ззаду з мішком)*. Яка велика чорна хмара, хмарище... *(ХОВРАШОК намагається озирнутися)*. Та ні, отам, он полетіла-полетіла... *(не дає озирнутися, ДЗИГА робить новий "захід" і дає знак, щоб він не лякав його передчасно)*. А он поглянь яке сонечко, велике, жовте-жовтуче *(той наближається з мішком)* сонцище таке, сонцяра... *ДЗИГА нападає з мішком, Ховрашок лякається і падає непритомний*.

ДЗИГА. Ой, а що це з ним?

ВЕРТЛИК. Що-що? Злякався.

ДЗИГА. Не такою ж мірою!

ВЕРТЛИК. *(Знімає ковпак з голови)*. А такий хороший був Ховрашок, тихий такий, жодного поганого слова від нього не чув...

ДЗИГА. Ти що, хочеш сказати, що він той...? Що ми того...

ВЕРТЛИК. Ти ж бачиш... А все твоя еврика! Твоє "зненацька"! Налякали на свою голову.

ДЗИГА. Це все Мумітроль винен! Я йому ще покажу! Хай тільки сунеться! *(Чути шум вітру, гномики злякано озираються, Дзига тихо)*. Як ти гадаєш, це він?

ВЕРТЛИК. Не знаю, може, просто вітер, а може й Мумітроль шипить. Так: ш-ш-ш. Чуєш?

ДЗИГА. Чую.

ВЕРТЛИК. Все-таки, ми теж винні. Не можна ж усе зводити на Мумітроля.

ДЗИГА. Раз ми винні, ми й виправимо! *(Нахиляється і слухає)*. Здається, живий. Дихає. Мабуть, просто знепритомнів. *(Робить йому штучне дихання)*. Ну, чого стоїш? Допомагай.

ВЕРТЛИК. Слухай, а може він просто заснув з переляку? Хтозна, як Ховрашки лякаються. Давай його обіллемо холодною водою!

ДЗИГА. Теж мені квітку знайшов! Ти вже сьогодні дополивався.

ВЕРТЛИК. Гірше все одно вже не буде.

ДЗИГА. Ну гаразд, неси давай.

ВЕРТЛИК. Вода холодненька, джерельна. *(Приносить, готує)*.

ДЗИГА. Раз-два — взялись.

(ХОВРАШОК розплющує одне око, бачить воду, різко підскакує і відбігає).

ДЗИГА. Ур-р-а-а! *(Аплодують)* Воскрес! *(ХОВРАШОК розкланюється на всі боки.)*

ВЕРТЛИК. Так, але як мовчав мовчки так і мовчить. Що будемо робити?

ДЗИГА. *(Думає)*. Треба подивитися, що мудрі люди пишуть. *(Бере книжку, гортає)*. О, байка про ворону і лисицю. Те, що треба. *(Робить знак "тихо")*. Тихо, щоб він не почув *(відводить убік)*. Треба хвалити його голос. Слава — це страшна сила. Перед нею будь-які чари безсилі.

ВЕРТЛИК. Навіщо хвалити голос, коли його нема?

ДЗИГА. От телепень усім телепням. Так лисиця хвалила ворону, і та сказала "кар" — і сир випав з рота.

ВЕРТЛИК. А для чого нам сир? Ти що, зголоднів?

ДЗИГА. Нам потрібен не сир, а "кар".

ВЕРТЛИК. А навіщо нам "кар"? Із чим його їдять?

ДЗИГА. "Кар" не їдять, а чують. Можна не "кар", а "мур", чи "гав", чи "іго-го"... Аби він щось сказав. Второпав? Тільки треба починати здалеку, щоб він не здогадався. Наприклад, з хвоста. *(Ідуть до Ховрашка, критично оглядають з усіх сторін, починають співати і танцювати разом із Ховрашком)*.

Пісенька про хвіст і таке інше.

(Разом та по черзі Вертлик та Дзига)

1.

— О, який у тебе хвіст!

Вдався дуже гарно.

— А чи є у тебе хист

Ним махати вправно?

Приспів:

Спочатку вниз,

Тоді праворуч.

Ще повернись,

Тепер угору.

Справді, чудо, а не хвостик.

2.

— Що за лапка! — Що за крок!
— Милий колір дуже.
— То, здається, Ховрашок
Втрапив у калюжу.

Приспів.

.....

— Справді, чудо, а не лапка.

3.

— Глянь на вуха — вищий клас.
— Фантастичні вуха.
— От були б такі у нас!
— Слухав би і слухав.

Приспів.

.....

Справді, чудо, а не вушка.

ДЗИГА. *(Вертику, тихо, продовжуючи танцювати)*. Досить теревенів, ближче до справи.

4.

— Голос твій... немає слів!
— Нам такий не даний.
— Мрію вже почути спів!
— Рідкісне сопрано!

Приспів.

.....

Справді, чудо, а не голос.

ДЗИГА. По-моєму, голос Ховрашка — це те рідкісне колоратурне сопрано з відтінком баритону на басовій основі...

ВЕРТЛИК. Чого-чого? Котурне куди?

ДЗИГА. *(Тихо)*. Ти що, вдруге я таке не вимовлю.

ВЕРТЛИК. Що це за лихо таке?

ДЗИГА. *(Тихо)*. Сам не знаю, але як звучить!

ВЕРТЛИК. *(Тихо)*. Я краще по-простому. *(Голосно)*. Перед нами майбутня зірка! Ну заспівай же нам цей хіт хітів на прізвисько шлягер!

ХОВРАШОК виконує під музику пісню без слів, імітуючи естрадного виконавця.

ВЕРТЛИК. Знаєш, що це мені нагадує? Нічний спів риб у місцевому ставку.

ДЗИГА. М-да, ні голосу, ні слуху, а туди ж — у зірки, бачте, пнеться.

ВЕРТЛИК. Нічого, чим менше голос, тим більше галасу довкола зірки, а ще коли велика кількість слонів побігає по вухах — то взагалі...

Ховрашок припиняє і ображений сідає у куточок, чути слабенькі оплески.

ДЗИГА. Ой, ти чув, що це було?

ВЕРТЛИК. Не знаю, може це листя на вітрі лопотить?

ДЗИГА. По-моєму, це більше нагадує, як ляскають у долоні. Невже знову Мумітроль?

ВЕРТЛИК. Знаєш. Він мені уже набрид! От і де він може ховатися? Я обшукав усі кущі...

ДЗИГА. От я подумав: якщо він ховається, то значить, він нас боїться.

ВЕРТЛИК. Ти думаєш? А тоді чого він у долоні ляскав? Він же насміхається над нами!

ДЗИГА. Що ж робити?

ВЕРТЛИК. Ти ж учений, магістр всіляких чудернацьких наук, ти і думай.

ДЗИГА. Ідея! Як же я забув про чудернацькі науки! Про чаклування!

ВЕРТЛИК. Як? Ти будеш чаклувати? По-справжньому?

ДЗИГА. А якже ж! Не хвилюйся, Ховрашику! Ми покажемо цьому пройдисвіту Мумітролю, як бешкетувати у нашому лісі! Неси мою таємну розчаклувальну книгу!

(ВЕРТЛИК приносить велику старовинну книгу). О, це воно. На кожне чаклування є розчаклування. Шукай на літеру "м" — мовчання. А я поки підготуюсь. (Вертлик шукає слово, а Дзига "готується" — імітує різні чаклунські рухи, до Ховрашка). Не переживай, друже Ховрашок, розчаклуємо тебе. Тільки як раптом будуть якісь бурі, урагани, грім, землетрус — не хвилюйся... Це дрібниці — побічні ефекти...

ВЕРТЛИК. Щось тут немає такого.

ДЗИГА. Як немає?... *(Дивиться сам)*. Дійсно, може на "н" — німота?

ВЕРТЛИК. Ур-а-а! Є таке. Є німота вроджена, наживна і примусова.

ДЗИГА. Давай рецепт від примусової. .. *(Читає)*. Як перетворити твар безсловесну у словесну. Так, беремо один чаклунський казан води, казан, кажу, беремо... *(ВЕРТЛИК приносить чайник)*. От нещастя, де ти бачив, щоб чаклунський напій готували у чайнику?

ВЕРТЛИК. А де ти бачив, щоб чай готували в чаклунському казані? А ми ж зранку п'ємо лише чай... Та й яка різниця?

ДЗИГА. А я звідки знаю — раптом від неточності в чаклуванні виростуть якісь ліві вуха на нозі, чи другий хвіст проросте...

Ховрашок в цей час плутається під ногами, заглядає в "казан" і всіляко заважає.

ВЕРТЛИК. Та які там хвости і вуха в чайника? Хіба що зайвий носик...

ДЗИГА. Та не у чайника, а у цього... *(Показує на Ховрашка, Ховрашок підставляє вухо) зайчика... (Ховрашку)*. Зрозумів? Ми про зайчиків. Гаразд, давай у чайнику. На твій страх і ризик. Так, додаємо у воду п'ять крапель роси... ретельно перемішуємо. *(Вертлик виконує)*. Зриваємо одну рослину кропиви...

ВЕРТЛИК. О, я такий рецепт теж знаю, зелений борщ називається.

ДЗИГА. Телепень ти, зелений. Борщ — то борщ, а це чаклунський напій О-о!

ВЕРТЛИК. *(Ображено)*. Ну от сам і готуй свій О-о, як ти такий розумний.

ДЗИГА. Це ти просто не хочеш кропиви рвати. Боїшся?

ВЕРТЛИК. Це я боюсь? Я?... Ну, боюсь. А чого вона кусається?...

ДЗИГА. Дивися і вчися, поки я живий. Береться виделка — одна штука, ніж — одна штука, кропива звичайна — одна штука... *(відрізає "кропиву" і наколює виделкою, в цей час цікавий до всього Ховрашок підлізає під саму кропиву і жалиться, відстрибує як*

ошпарений).

ВЕРТЛИК. І вжалиться Ховрашок, одна штука.

ДЗИГА. Ой, Ховрашику, сильно обпікся? *(Ховрашок бігає по колу, гномики за ним, з-за сцени чути дошкульний сміх)*. І нема чого сміятися з бідолашного потерпілого!

ВЕРТЛИК. Так це ж не я...

ДЗИГА. Так це знову цей шибеник Мумітроль? Нічого, побачимо, хто сміятиметься останнім! Подмухай на нього, Вертлику, подмухай, може легше стане.

ВЕРТЛИК. *(На бігу)*. Я подмухаю, якщо дожену.

ДЗИГА. А він поки бігає, то вітром обвівається, зараз перестане пекти. *(Наздоганяють Ховрашка і дмухають на нього, Ховрашок заспокоюється, сміх припиняється)*. Ху-ух. *(Ховрашкові)*. Ну що, вже не пече? *(Ховрашок киває "ні")*.

ВЕРТЛИК. От і добре.

ДЗИГА. Давай швиденько доробимо напій. Так, тепер 2-3 колючки з будяків.

ВЕРТЛИК. Ну от, тільки-но обпеклися, тепер ще поколемось.

ДЗИГА. Подумаєш, я сам зроблю... Ой! *(Кидає зірвану колючку)*. І одного павука середніх розмірів...бр-р.. От павука — це вже ти будеш шукати, ти з ними дружиш...

ВЕРТЛИК. Невже тобі не шкода бідолашного павучка?

ДЗИГА. Шкода. А Ховрашка тобі не шкода? Що вдієш, як рецепт такий?

ВЕРТЛИК. *(Тихо, до дітей)* Не буду я живого павучка кидати, у мене є іграшковий, майже як справжній — ніхто не помітить. Тільки ви не видавайте нас, гаразд? Тс-с... *(Голосно, до Дзиги)*. Я тут дістав одного павучка...

ДЗИГА. А ну покажи... А чого це він не ворухиться?

ВЕРТЛИК. Перелякався, мабуть, насмерть, бідолашний.

ДЗИГА. Ну кидай його швидше, а то я розчулюсь остаточно і передумаю. *(Відвертається, щоб не бачити, а Вертлик підморгує дітям і кидає павучка-іграшку в чайник)*. Все? Тепер треба ретельно перемішати, сказати чарівне слово "Бігом!", відлити, охолодити *(все це робить)* і випити... На, Ховрашку, пий, півсклянки цієї *(нюхає, кривиться)* гидоти... себто чарівного напою і ти говоритимеш! *(Ховрашок випиває напій, гномики спостерігають, Вертлик ззаду. Раптом чути свист, гуркіт, можливо, вітер, всі з переляку падають на землю)*.

КІНЕЦЬ ПЕРШОЇ ДІЇ

ДРУГА ДІЯ

Вертлик, Дзига і Ховрашок лежать на землі. Гуркіт.

ВЕРТЛИК. Що це було?!

ДЗИГА. Не зна-а-аю. Може, побічні ефекти чаклування...

ВЕРТЛИК. Ну ти й чаклуєш... У мене аж вуха позаклада-а-ало...

В цей момент чиясь рука виринає з-за кущів і непомітно прикріплює до голови Ховрашка, який опиняється біля куща, маленькі ріжки. Тут же свист і гуркіт припиняється.

ДЗИГА. Хух, ніби заспокоїлося все. *(Підводиться)*. Гей, Ховрашику, ти як, живий,

цілий? *(Ховрашок підводиться, гномики оглядають його)*. Ну, скажи ж нарешті хоч що-небудь. *Ховрашок готується до промови, щось хоче сказати, але нічого не виходить, він так і залишається стояти з відкритим ротом.*

ВЕРТЛИК *(обходить його з усіх сторін)*. Стривай, а що це з нашим Ховрашком, вірніше з його головою?

ДЗИГА *(дивиться в книгу)*. А що таке?

ВЕРТЛИК. Наскільки я розбираюся в зоології, це роги.

ДЗИГА. А що, раніше їх хіба не було?

ВЕРТЛИК. Звичайно, не було.

ДЗИГА *(оглядає Ховрашка)*. Дійсно, роги, значить вирости. З парнокопитними це трапляється. *(Ховрашок перелякано обмацує свої ріжки)*.

ВЕРТЛИК. А хіба ховрашки парнокопитні?

ДЗИГА. Тоді непарнокопитні.

ВЕРТЛИК. По-моєму, він взагалі не копитний, він парнолапний.

Ховрашок намагається відірвати, відкрутити чи ще якось зірвати роги, він його не виходить і він знову скиглить.

ВЕРТЛИК. Стривай, здається, він хоче відламати роги. Тобі вони що, не подобаються?

Ховрашок енергійно киває "ні".

ДЗИГА. Може ти хочеш змінити форму ріг? Чи розмір? Чи колір?

Ще енергійніше киває "ні".

ВЕРТЛИК. По-моєму, він взагалі ніяких ріг не хоче. *(Ховрашок почав тертися рогами об стіни, стукати ними)*. Здається, в нього прокинувся інстинкт бодання. Думай швидше! Що робити?! А то він нас зараз як буцне...

ДЗИГА *(ходить і думає)*. О, придумав! треба влаштувати йому кориду.

ВЕРТЛИК. А це як?

ДЗИГА *(тихо, щоб Ховрашок не почув)*. Телепню ти мій. Корида — це таке змагання з биками. А він же рогатий, ніби бик, ще й буцається. Будемо дражнити його червоною хусточкою, він розбіжиться, стукнеться рогами, а вони ще сирі, от і обламаються.

ВЕРТЛИК. Давай! У мене навіть хусточка така є. *(Приносить червону хустку, Дзига влаштовує "кориду", Ховрашок бігає за хусткою, а Вертлик бігає довкола, захоплено вигукуючи)*. Ой, а можна й мені спробувати?

ДЗИГА. *(Передає хустку)*. На, спробуй, тільки обережно... *(Вертлик показує хустку, але не встигає відійти)* Щоб він не здійняв тебе на роги... *(саме це й стається, Ховрашок піднімає Вертлика)*.

ВЕРТЛИК *(кричить)*. Мамо! Рятуйте мене! *(Разом падають, Вертлик насилу підводиться)*. Хай тобі грець з твоєю коридором...

ДЗИГА. Не коридором, а коридою. Сам кричав: дай спробую, дай спробую...

Ховрашок підводиться, обмацує роги — вони на місці, він знову скиглить.

ВЕРТЛИК. Знаєш, Дзигго, я, здається, знаю, звідки взялися роги — від твого чаклунського напою.

ДЗИГА. Як? Ми ж ніби все правильно робили...

ВЕРТЛИК. Але ж він не заговорив!

ДЗИГА. Чекай, чекай... (*Перевіряє по книзі, бурмоче під ніс*). Чайник! Це все через чайник. Треба було казан брати! Казав же я.

ВЕРТЛИК. Ні, чайник тут ні до чого.

ДЗИГА. До чого. (*Ховрашок перебігає від одного до іншого*).

ВЕРТЛИК. Ні, ні до чого.

ДЗИГА. А я кажу: до чого. Хто з нас магістр? Я чи ти?

ВЕРТЛИК. Ну ти. (*Зітхає*). Гаразд, я тобі зізнаюся. Я кинув туди не живого павука, а іграшку.

ДЗИГА. Як же ти міг! Ти ж зіпсував усе чаклування!

ВЕРТЛИК. Я не міг інакше... Розумієш, (*ностальгійно*) я подумав, хто тоді буде плести павутину?

ДЗИГА. В якій ти ввесь час заплутуєшся...

ВЕРТЛИК. Хай навіть трішки заплутуюсь... То нічого. Він взагалі добрий, цей павучок, тільки мух не любить...

ДЗИГА (*охолонув, підходить до Вертлика*). Знаєш, якщо чесно, то я теж переживав, що павучок загинув, у мене ж теж є серце. Добре, що ти його не кинув. Тільки що ж нам робити з оцим дивом у пір'ї?

ВЕРТЛИК. Не в пір'ї, а з рогами.

ДЗИГА. Тим більше.

ВЕРТЛИК. Треба його якось розчаклувати. Може, є якийсь інший спосіб?

ДЗИГА (*бере книжку, гортає, закриває*). Ні, не буду я чаклувати...

ВЕРТЛИК. Як це не будеш? Чому?

ДЗИГА. Розумієш, я все казав, буцімто я видатний магістр чудернацьких справ... А насправді, я так мало знаю і нічого до пуття не вмію... Бачиш, що я наробив?

ВЕРТЛИК. Ти ж не винуватий, Дзигго... Це я наплутав... Може, спробуємо ще якийсь рецепт? Давай подивимось. (*Гортає книжку*).

ДЗИГА. Одного рецепту мало. Потрібен справжній чаклун. А який з мене чаклун? Так, невдаха, аматор... (*Кидає книжку*). Я більше не братиму до рук цієї книжки!

ВЕРТЛИК (*піднімає книгу, витирає*). Що ти так побиваєшся? Ну, перший раз не вийшло, то вдруге вийде...

ДЗИГА. Не буду. З такого чаклування більше лиха, ніж користі...

ВЕРТЛИК. Знаєш, що? Це я зіпсував твоє чаклування, мені й виправляти...

ДЗИГА (*безнадійно*). І що ж ти зробиш?

ВЕРТЛИК. Піду на пошуки Мумітроля! Буду по всьому лісу шукати, поки не знайду. А тоді я викличу його на герц!

ДЗИГА. Ти — на герц? Ти ж боїшся навіть кропиви і колючок з будяків! Ти поб'єш самого Мумітроля?!

ВЕРТЛИК. Не віриш? Так я тобі доведу! Е-ге-гей, Мумітролі! Де ви поховалися? Вилазьте! Вас кличе найлютіший і найсильніший бойовий гномик Вертлик!

Чимось озброюється ніби шаблею.

Бойова пісенька Вертлика

1. Вертлик — гномик войовничий.

У руках шабляка.

Бойова сурма покличе,

Буде вам наука!

2. Начувайтесь, злі відьми,

Чаклуни сердиті.

Ох і будете ви бідні!

Будете ви биті.

3. Як застану Мумітроля

Я на злomu вчинку,

То здолаю в чистім полі

В чеснім поєдинку.

Вертлик біжить до куліс.

ДЗИГА. Стривай, ти ж без мене пропадеш!

ВЕРТЛИК (вже біля виходу). Не хвилюйся за мене, куме! (Раптом з-за куліс чути зловісний сміх Мумітроля, Вертлик злякано зупиняється і повертається назад). Що це було?

ДЗИГА. Хтось сміявся.

ВЕРТЛИК. Ти знаєш, я самого Мумітроля анітрішки не боюсь, ну аніскілечки, анікрапельки, але от його чаклування...

ДЗИГА. Чекай, я, здається, знаю один вихід.

ВЕРТЛИК. Кажи, який?

ДЗИГА. Розумієш, можна розчаклувати зачаклованого, якщо є хтось, здатний прийняти чаклування на себе...

ВЕРТЛИК. Я здатний!

ДЗИГА. Та ні, я мав на увазі себе! Я буду мовчати!

ВЕРТЛИК. Мені все одно, що ти мав на увазі, але мовчати буду я!

(Ховрашок перебігає від одного до другого).

ДЗИГА. Ти ж не вмієш чаклувати, ще все попереплутуєш...

ВЕРТЛИК. Ти, до речі, теж а-ма-тор.

ДЗИГА. А перечакловувати вмію, і я тобі доведу...

ВЕРТЛИК. Стривай, може кинемо жереб? Підкинемо монетку?

ДЗИГА. Монетку? (Замислився). Ну гаразд. Коли ляже орел — то я, а коли з іншого боку — то ти. (Підкидають монетку, всі троє нахилиються над нею).

ДЗИГА. Орел! (Зрадів, а потім різко похнюпився).

ВЕРТЛИК. Дзиго, а, Дзиго, скажи що-небудь, будь-ласка.

ДЗИГА. (Трагічно). Навіщо?

ВЕРТЛИК. Я хочу послухати твій голос.

ДЗИГА. Прощай, Вертлику. Поки я ще можу говорити, то скажу: ти був добрим товаришем...

ВЕРТЛИК. Який у тебе гарний голос, Дзиго. Я не залишу тебе ніколи...

Обнімаються, сумна мить прощання.

ДЗИГА. Карам-бу-рум-бум-бум, Дзиго, мовчи, а Ховрашик говори, *(кружляє тричі)* раз-два-три!

Чути грім, що символізує здійснення чаклування, всі злякано падають на землю. Потім пронизливе виття.

ВЕРТЛИК. Ой, що це таке, Дзиго? Нічого собі гуркіт! Невже це ми такого начаклували? Давай позатикаємо вуха... *(Обидва затикають вуха, тоді з-за кущів та згори на сцену летять каштани, шишки чи щось подібне, деякі поцілюють у гномиків).* Ой, чого ти б'єшся? *(Дзига мотає головою "ні").* А, це не ти б'єшся? А хто тоді, ти? *(Киває на Ховрашка, той киває головою "ні" і показує на кущі).* А-а, то це Він? Ну, зараз я тобі покажу! Начувайся! *(Вертлик кидає каштани назад, Дзига і Ховрашок теж по одному каштанчику, з-за сцени чути хрускіт та зойк).* Будеш знати, як кидатися! *(Помічає, що у Ховрашка зникли ріжки).* Ой, Ховрашику, *(Оглядає Ховрашка),* а у тебе роги зникли!

ХОВРАШОК. *(Обмацує собі голову).* Справді, немає! Ой, здається, я себе чую!

ВЕРТЛИК. І я тебе чую! А ти, Дзиго? Як ти? Ти можеш говорити? Ні? *(Дзига сумно киває головою "ні", Ховрашкові).* От, подякуй пану Дзизі: це він врятував тебе від мовчання, а сам пожертвував своїм золотим голосом...

ХОВРАШОК. Дякую-дякую. Дайте, я вас розцілюю, мої любі гномики! *(Кидається цілувати обох гномиків, кричить щосили).* Ур-ра! Я такий безрогий і такий балакучий!

ВЕРТЛИК. *(Затуляючи вуха).* Я тебе теж добре чую, для цього зовсім не обов'язково так кричати.

ХОВРАШОК. Ну от, ти вже майже як Мумітроль. Я, можна сказати, стільки натерпівся, так намовчався, що тепер за двох говорити буду, ні, за трьох!

ВЕРТЛИК. Ні-ні, що ти, тобі зараз упівголоса, чи хоча б у три-чверті. А то з незвички накричишся і захрипнеш, чи зовсім голос втрапиш.

ХОВРАШОК. Ой! *(Затуляє собі рота, мугикає щось).*

ВЕРТЛИК. Що-що? *(Ховрашок знову мугикає).* Нічогісінько не второпаю.

ХОВРАШОК. Кажу, говорити дуже хочеться, не втримаюсь!

ВЕРТЛИК. Так ти говори, просто не так голосно, і не так скоро.

ХОВРАШОК хоче щось сказати, відкриває рота і не каже, і так кілька разів.

ВЕРТЛИК. Ну, чого ж ти мовчиш?

ХОВРАШОК *(сумно).* Ой, а я позабував геть чисто, про що можна говорити...

ВЕРТЛИК. От телепень. От пан Дзига завжди мав що сказати, а він через тебе мовчить, бідолашний...

ХОВРАШОК. Я ж не винен, я не хотів, це все він, Мумітроль...

ВЕРТЛИК. О, так розкажи ж про цього Мумітроля хутчій, це ж дуже цікаво.

ХОВРАШОК (*розповідає і починає співати*). Ішов я лісом і співав собі пісеньку, майже, впівголоса.

ВЕРТЛИК (*тихо*). Уявляю собі це "впівголоса"!

Ховрашок починає співати і танцювати.

Пісня Ховрашка про зустріч із Мумітролем.

1. Йшов я по дорозі,
Не чіпав нікого.
І зустрів на розі
Мумітроля злого.
Кепський він музика —
Троль не має слуху.
Може слон великий
Наступив на вухо.

2. Заспівав я гучно
Голосом багатим.
Троль почав канючить:
Наказав мовчати,
А інакше шишки
Кидатиме в мене.
Не боюсь нітрішки!
Грубіян нечемний!

3. І співати буду,
Чхав я на погрози.
В мене голос – чудо.
І ще шишок – возик.
Вцілив я чимало,
Та кінець печальний,
Бо зачаклували
Мене на мовчання.

ВЕРТЛИК. Хіба ти не знав правил безпеки у поводженні з Мумітролями?

ХОВРАШОК. Ні.

ВЕРТЛИК. Невже ти ніколи не читав про них, і ніхто не розповідав у лісовій школі?

ХОВРАШОК. Ні, розумієте, я читаю лише по складах і часто пропускаю школу через гастролі...

ВЕРТЛИК. Ну от, бачиш, а через те, що ти недоумок і впертюх, яких світ не бачив, найсвітліша голова нашого лісу тепер змушена мовчати, найрозумніший серед розумних і найгеніальніший серед геніальних, бо він перейняв це чаклування на себе...

ХОВРАШОК. Ой, а що ж тепер робити?

ВЕРТЛИК. Вихід один: ми можемо брати чаклування на себе по черзі... (ДЗИГА енергійно киває головою "ні"). Я не залишу тебе у біді, Дзигго! Ка-рам-бу-рум-бум-бум, Вертлику, мовчи, а ти, Дзигго, говори. *(Обертається довкола себе)*. Раз-два-три.

Знову чути грім чи якийсь знак здійснення чаклування та зловісний сміх Мумітроля. ХОВРАШОК *(відходить убік, до дітей)*. Що ж це таке, всі жертвують собою заради мене, а я що, гірше? Звичайно, голос у мене золотий, але друзі дорожче! Ка-рам-бу-рум-бум-бум, Вертлику, говори, а я — мовчи, *(Обертається довкола себе)*. Раз-два-три. Знову здійснюється чаклування. Тепер кожен з них починає повторювати це закляття, перебиваючи один одного, страшенна сум'ятиця.

ВЕРТЛИК. Чекайте-чекайте, помовчіть хоч трішки, як же так? Адже ми всі говоримо одночасно! І ніхто нічого не второпає!

ДЗИГА. Дійсно, я теж говорю....

ХОВРАШОК. І я, і я!

ВЕРТЛИК. Пане Дзигго, ви геніальний чаклун, наймагістральніший магістр! Панові Дзигусу віват!

ХОВРАШОК. Віват! Віват! Віват!

ДЗИГА. Та ні, це, мабуть, не я... Але як же так вийшло? Стривайте... Який же я телепень, всім телепням телепень на телепні ще й телепнем поганяю! Я забув основне правило чаклувальної науки: коли хтось робить добру справу і жертвує собою, то всі злі чари втрачають силу!

ХОВРАШОК. О, тепер, коли я ще раз зустріну Мумітроля, я хуленько почну робити якусь добрючу-предобрючу справу, він злякається і втече! От!

Раптом чути страшенний гуркіт, грім, ревіння Мумітроля, валяться дерева, літає листя, на сцені темніє — все це протягом наступної сцени.

ВЕРТЛИК. Це він! Це Мумітроль лютує!

ХОВРАШОК. Ой, а чому так темно? Рятуйся, хто може!

ВЕРТЛИК. Не бійся, Ховрашику! Ми більше не дамо тебе в образу. Чуєш, Мумітроле? Я тебе не боюся! *(Тихо)*. Що робити, Дзигго?...

ДЗИГА. Так, тільки не панікуйте! Щось придумаємо!

ВЕРТЛИК. Може є якесь заклинання від злих Мумітролей?

ДЗИГА. Де моя чаклунська книга?

ХОВРАШОК. От вона! Тримай! *(Кидає йому книгу)*.

ДЗИГА. Так, зараз... *(Гортає книгу)*. Що ж такого зробити...

ВЕРТЛИК. Швидко, а то він поруйнує нам увесь ліс!

ДЗИГА. Немає, і тут немає...

ВЕРТЛИК. Може перетворити його у щось добре?

ДЗИГА. Ідея! Але в що?

ХОВРАШОК. А давайте перетворимо Мумітроля в іграшку? А?

ВЕРТЛИК. Прекрасна ідея, Ховрашику! То як, Дзигго, зможеш?

ДЗИГА. Спробую, тільки б знайти... От, здається, це воно – те саме заклинання: **Ачім-мумім-бубім-бубум...**

ВЕРТЛИК. Дзиго, ну, ти ж такий розумний, у тебе все вийде, от побачиш!
(Витівки Мумітроля стають ще дужчими). А-а, стривайте, треба ще ляскати в долоні й тупати ногами. (Демонструє і повторює). **Ачім-мумім-бубім-бубум.** (Шум почав стихати). О, почало діяти! Бачите? Допоможіть мені...

ВСІ РАЗОМ: (тупають і хлопають). **Ачім-мумім-бубім-бубум, Ачім-мумім-бубім-бубум, Ачім-мумім-бубім-бубум!** (Шум все тихішає, сцена світлішає).

ХОВРАШОК. Виходить, виходить!

ВЕРТЛИК. Може нам ще діти допоможуть?

ДЗИГА. Спробуємо! А ну, діти, запам'ятали? Разом, нумо: **Ачім-мумім-бубім-бубум!** (Діти допомагають, шум стихає зовсім, "розвиднюється", на сцену падає м'яка іграшка Мумітроля, всі кидаються до неї, розглядають). Вийшло!

ВЕРТЛИК. Оце і є Мумітроль?

ХОВРАШОК. Його мармиза, точно!

ВЕРТЛИК. То ти справжній чаклун, Дзиго!

ХОВРАШОК. Аякже ж! Справжніше й не буває!

ДЗИГА. Знаєте, друзі, без вашої допомоги у мене б нічого не вийшло.

ВЕРТЛИК. І без дітей також.

ДЗИГА. Авжеж.

ВЕРТЛИК. Тільки разом ми змогли здолати Мумітроля!

ХОВРАШОК. Ур-ра! Ото краще сидів би у своїй червоній книзі!

ДЗИГА. Але ж тепер ми знаємо, що всі злі чари безсилі перед справжньою дружбою.

ХОВРАШОК. А в мене тепер є нові друзі!

ВЕРТЛИК. І у нас теж, правда, Дзиго?

ДЗИГА. Авжеж. Ти справжній друг, Ховрашику!

Всі починають бавитися іграшкою, підкидають її вгору і один одному, співають.

Фінальна пісня

ХОВРАШОК.

Як хвалишся без міри,
В біду потрапить можна.
Та не втрачайте віри,
Що друзі допоможуть!

Приспів:

Так хочеться злетіти
Під хмари кольорові!
Усі дива на світі
Трапляються з любові.

ВЕРТЛИК.

Не пошкодуй віддати
За друга все, що маєш.
У буднях і на свято
Дорожчого немає.

Приспів.

ДЗИГА.

Добро завжди вернеться,
Такий закон чудесний.
Найкращий радник — серце,
Даю вам слово чесне!

Приспів.

Разом:

Розійдуться злі чари
Втечуть всі Мумітролі,
І зникнуть темні хмари,
І усміхнеться доля.

Приспів.

Всі танцюють, радіють, одне слово — HAPPY END.

З А В І С А.

.